

Sygn. akt I C 696/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 października 2017 r.

Sąd Rejonowy w Ciechanowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Lidia Grzelak

Protokolant st. sekr. sąd. Jolanta Dziki

po rozpoznaniu w dniu 3 października 2017 r. w Ciechanowie

sprawy z powództwa A. U.

przeciwko Gminie Miejskiej C.

o zapłatę kwoty 36000,00 zł tytułem zadośćuczynienia, kwoty 700,00 zł tytułem kosztów leczenia oraz kwoty 2102,22 zł tytułem utraconych dochodów

I zasądza od pozwanego Gminy Miejskiej C. na rzecz powódki A. U. tytułem zadośćuczynienia kwotę 10000,00 zł (dziesięć tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 9 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty;

II zasądza od pozwanego Gminy Miejskiej C. na rzecz powódki A. U. tytułem kosztów leczenia kwotę 700,00 zł (siedemset złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 9 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty;

III zasądza od pozwanego Gminy Miejskiej C. na rzecz powódki A. U. tytułem utraconych dochodów kwotę 2102,22 zł (dwa tysiące sto dwa złote dwadzieścia dwa grosze) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 9 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty;

IV w pozostałym zakresie powództwo oddala;

V zasądza od powódki A. U. na rzecz pozwanego Gminy Miejskiej C. kwotę 2860,30 zł (dwa tysiące osiemset sześćdziesiąt złotych trzydzieści groszy) tytułem zwrotu części kosztów procesu;

VI nakazuje Skarbowi Państwa wypłacić pozwanemu Gminie Miejskiej C. 174,18 zł (sto siedemdziesiąt cztery złote osiemnaście groszy) tytułem zwrotu niewykorzystanej części zaliczki zaksięgowanej pod pozycją: (...).

Sygn. akt I C 696/16

UZASADNIENIE

Powódka A. U. wniosła w dniu 24 czerwca 2016 r. pozew przeciwko Gminie Miejskiej C., żądając zasądzenia na swoją rzecz kwoty 36000,00 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty, kwoty 700,00 zł tytułem kosztów rehabilitacji wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty oraz kwoty 2102,22 zł tytułem utraconych dochodów wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty. Wnosiła ponadto o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwany Gmina Miejska C. wnosił o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie na jego rzecz od powódki A. U. zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd, na wniosek pozwanego Gminy Miejskiej C., zawiadomił o toczącym się procesie Przedsiębiorstwo Usług (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w C..

Przedsiębiorstwo Usług (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w C. nie zgłosił przystąpienia do procesu w charakterze interwenienta ubocznego po stronie pozwanej.

Sąd ustalił co następuje:

W dniu 6 stycznia 2016 r., około godz. 10:15 - 10:30, A. U. poślizgnęła się i upadła w głównej alei cmentarza komunalnego w C. przy ul. (...). Zdarzenie miało miejsce na skrzyżowaniu z aleją poprzeczną, w odległości około 30 - 40 m od głównej bramy. Aleja nie była odśnieżona (zeznanie powódki A. U. k. 36 - 37).

A. U. udała się na Szpitalny Oddział Ratunkowy (...) Szpitala Wojewódzkiego w C., gdzie w badaniu obrazowym stwierdzono złamanie dalszej nasady kości promieniowej prawej. Wykonano zewnętrzną repozycję złamania, a kończynę górną unieruchomiono w gipsie dłoniowo - przedramiennym na okres 6 tygodni. Po repozycji wykonano badanie Rtg, które wykazało ustawienie prawidłowe odłamów. Po uzyskaniu zrostu kostnego, rękę zabezpieczono w stabilizatorze przez okres pięciu tygodni. Z powodu drętwienia palców od I do III ręki prawej w czerwcu 2016 r. wykonano USG, które wykazało pourazowe stłuczenie nerwu pośrodkowego. W okresie 21 marca 2016 r. - 1 kwietnia 2016 r. A. U. odbyła zabiegi rehabilitacyjne dotyczące usprawnienia ręki po przebyłym złamaniu. Za rehabilitację zapłaciła wynagrodzenie w wysokości 700,00 zł. W badaniu (...) w styczniu 2017 r. stwierdzono uszkodzenie nerwu pośrodkowego prawego na poziomie nadgarstka - cieśń łagodna. A. U. doznała złamania dalszej nasady kości promieniowej ręki prawej, z niewielkim uszkodzeniem nerwu pośrodkowego prawego. Leczenie zostało przeprowadzone prawidłowo; następstwem doznanego urazu jest nieznaczny stopień uszkodzenia nerwu pośrodkowego na poziomie nadgarstka oraz niewielka dysfunkcja stawu nadgarstkowego, wskutek których A. U. odczuwa nadal bóle nadgarstka w godzinach rannych z osłabieniem mięśniowym ręki prawej. Odczuwa również okresowe wypadanie przedmiotów z tej ręki (opinia biegłego sądowego w zakresie traumatologii i narządu ruchu L. G. k. 91, zeznania powódki A. U. k. 36 - 37, 103, dokumentacja medyczna k. 46 - 51, 16, 17, 69, 75, zaświadczenie k. 15, rachunek k. 15).

A. U. jest osobą praworęczną (bezsporne).

A. U. była zatrudniona w Zespole (...) w C.. W związku z pobytem na zwolnieniu lekarskim w okresie od 7 stycznia 2016 r. do 1 kwietnia 2016 r. utraciła wynagrodzenie w wysokości 2102,22 zł brutto (zaświadczenie).

Od dnia 1 stycznia 2016 r. zarządcą cmentarza komunalnego jest Przedsiębiorstwo Usług (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w C. (polecenie wykonania z 30.12.2015 r. wraz z załącznikiem k. 54 - 64, uchwała k. 65).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zebranej w sprawie dokumentacji lekarskiej, opinii biegłego sądowego w zakresie (...) oraz zeznań powódki A. U..

W ocenie Sądu, okoliczności sprawy są bezsporne, w szczególności co do okoliczności zdarzenia, a także przebytego przez powódkę A. U. leczenia, jak też doznanych przez nią w związku ze zdarzeniem z dnia 6 stycznia 2016 r. dolegliwości.

Wysokość poniesionych przez powódkę A. U. kosztów rehabilitacji wynika z przedstawionego przez powódkę rachunku, który nie był kwestionowany przez pozwanego, zaś wysokość utraconych przez nią dochodów z wynagrodzenia za pracę w związku z pobytem na zwolnieniu lekarskim z powodu urazu doznanego w dniu 6 stycznia 2016 r. - z przedstawionego zaświadczenia z zakładu pracy, w którym powódka była wówczas zatrudniona.

Spór pomiędzy stronami przede wszystkim dotyczył ustalenia odpowiedzialności Gminy Miejskiej C., jak też wysokości przysługującego jej zadośćuczynienia.

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu, roszczenie powódki A. U. zasługuje na uwzględnienie jedynie częściowo.

W ocenie Sądu, nie może budzić wątpliwości odpowiedzialność pozwanego Gminy Miejskiej C. za doznane przez powódkę A. U. cierpienia doznane w związku ze zdarzeniem z dnia 6 stycznia 2016 r.

Sąd ustalił, że bezpośrednią przyczyną doznanego przez powódkę A. U. urazu było poślizgnięcie się przez nią i upadek na nieodśnieżonej głównej alei cmentarnej w dniu 6 stycznia 2016 r. Zdarzenie miało miejsce w odległości kilkudziesięciu metrów od głównej alei, po godzinie 10.00 rano. Było to w dniu 6 stycznia, a zatem podczas dnia świątecznego, tzw. Święta T.. W polskiej tradycji chrześcijańskiej okres świąteczny od wigilii 24 grudnia do 6 stycznia jest czasem ważnym, nie tylko dla spotkań rodzinnych, ale wspomnienia zmarłych osób bliskich; wiąże się zatem również z odwiedzinami grobów osób bliskich na cmentarzach. Jednocześnie jest to okres zimowy, z którym wiążą się nie tylko temperatury poniżej 0°, ale i opady marznącego deszczu lub śniegu.

Bezspornym jest w niniejszej sprawie, że właścicielem terenu Cmentarza Komunalnego w C. jest Gmina Miejska C.. Zgodnie bowiem z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych, utrzymanie cmentarzy komunalnych i zarządzanie nimi należy do właściwych wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), na których terenie cmentarz jest położony. Przez pojęcie „utrzymanie i zarządzanie cmentarzem komunalnym” należy rozumieć m. in.:

- 1) udostępnienie terenów pod groby i pobieranie opłat cmentarnych;
- 2) nadzór nad korzystaniem z cmentarza komunalnego, w szczególności nad pochówkiem i ekshumacją zmarłych oraz zakładaniem i budową grobów zgodnie z przepisami prawa;
- 3) przyjmowanie zwłok do pochowania na cmentarzu zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;
- 4) bieżące utrzymanie w należyтым stanie technicznym ogrodzenia cmentarza, bram wjazdowych i bramek wejściowych;
- 5) utrzymanie w należyтым stanie technicznym, poprzez wykonywanie bieżących napraw i konserwacji, nawierzchni dróg, instalacji wodno -kanalizacyjnej, instalacji elektrycznej z lampami, drenaż melioracyjny;
- 6) utrzymanie terenu cmentarza w należyтым stanie sanitarno - porządkowym (m.in. zawarcie umowy na odbiór odpadów komunalnych, usuwanie zanieczyszczeń z dróg, ścieżek i parkingu);
- 7) zimowe utrzymanie parkingu i alei głównych poprzez odśnieżanie i zwalczanie śliskości;
- 8) stała konserwacja i pielęgnacja zieleni na terenie cmentarza.

Obowiązek zapewnienia utrzymania czystości i porządku na cmentarzu obciąża zatem właściciela nieruchomości. Obowiązek ten realizuje się m. in. przez uprzątnięcie błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z chodników. Obowiązek ten nie był kwestionowany przez Gminę Miejską C., wskazującej jedynie na brak możliwości jego wykonania. Gmina Miejska C. wskazywała, że teren cmentarza nie został wydany przez poprzedniego zarządcę nieruchomości sprawującego zarząd do 31 grudnia 2015 r., w dniu zdarzenia zaś administrowanie cmentarzem formalnie sprawowało Przedsiębiorstwo Usług (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w C. na mocy porozumienia z dnia 30 grudnia 2015 r. Okoliczności te nie mogą prowadzić do uchylenia odpowiedzialności Gminy za powstałą szkodę, skoro – jak przyznał pozwany – nie nastąpiło jeszcze wydanie cmentarza przez poprzedniego administratora.

Odpowiedzialność Gminy Miejskiej C. może być zatem rozpoznawana w niniejszej sprawie z uwzględnieniem ogólnych zasad odpowiedzialności obowiązujących w obrocie cywilnoprawnym, a więc na podstawie art. 415 kc. Pozwany Gmina Miejska C. nie wykazał, że w sprawie mają miejsce okoliczności uzasadniające wyłączenie odpowiedzialności Gminy Miejskiej C. w rozumieniu art. 429 kc.

Podstawę prawną zasądzenia zadośćuczynienia stanowi przepis art. 445 § 1 kc. Ustawodawca nie sprecyzował w nim jednak konkretnych mierników czy zasad ustalania wysokości zadośćuczynienia, pozostawiając tę kwestię swobodnemu uznaniu sędziowskiemu. Przepis cyt. artykułu stanowi bowiem, że w wypadkach przewidzianych w art. 444 § 1 kc, w tym w razie uszkodzenia ciała, sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

W orzecnictwie sądowym ugruntował się, aprobowany także przez piśmiennictwo, pogląd o kompensacyjnym charakterze zadośćuczynienia pieniężnego przewidzianego w art. 445 § 1 kc, tj. uznający je za sposób naprawienia szkody niemajątkowej, wyrażającej się krzywdą w postaci doznanych cierpień fizycznych i psychicznych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 1968 r. w sprawie I PR 175/68, uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 1973 r. w sprawie III CZP 37/73). Wysokość odpowiedniej sumy, której przyznanie przewiduje art. 445 § 1 kc, zależy więc przede wszystkim od rozmiaru doznanej przez poszkodowanego krzywdy, ustalonej przez sąd przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności sprawy. O rozmiarze należnego zadośćuczynienia pieniężnego powinien więc decydować w zasadzie stopień cierpień fizycznych i psychicznych poszkodowanego.

Dokonane w sprawie ustalenia wskazują, że powódka A. U. doznała cierpień bólowych związanych z doznany urazem prawej ręki. Niewątpliwie, doszło ostatecznie do zrostu kości w pierwotnym ustawieniu, jednakże skutek ten nastąpił w efekcie prawidłowego leczenia jakiemu została poddana powódka. Zrost nastąpił w prawidłowym okresie i nie przedłużył okresu trwania i skuteczności leczenia. Wskazać jednak należy, że unieruchomienie gipsowe kończyny oraz zaopatrzenie ortopedyczne w stabilizator obniżyły komfort życia powódki przez okres około trzech miesięcy. Obecnie powódka A. U. odczuwa jedynie niewielką dysfunkcję nadgarstka bez istotnego wpływu na funkcjonowanie codzienne; są to bóle w okolicy nadgarstka prawego podczas godzin rannych, jak też okresowe wypadanie przedmiotów z dłoni. Brak jest natomiast danych pozwalających na przyjęcie, że nastąpiły jakiegokolwiek nieprawidłowości w procesie leczenia powodujące powikłania.

Powódka A. U. domaga się zadośćuczynienia w kwocie 36000,00 zł.

W ocenie Sądu, powódce A. U. przysługuje zadośćuczynienie w kwocie 10000,00 zł, które odpowiada stopniowi doznanej przez powódkę krzywdy. W pozostałym zakresie tj. co do kwoty 26000,00 zł tytułem zadośćuczynienia Sąd powództwo oddalił, uznając je za niezasadne.

Jednocześnie Sąd zasądził od pozwanego Gminy Miejskiej C. na rzecz powódki A. U. kwotę 700,00 zł tytułem zwrotu kosztów leczenia. Zgodnie z art. 444 § 1 kc w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Odszkodowanie przewidziane w art. 444 § 1 kc obejmuje wszelkie wydatki (koszty) pozostające w związku z uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia, jeżeli są konieczne (niezbędne) i celowe. Pojęcie „wszelkie koszty” oznacza koszty różnego rodzaju, których nie da się z góry określić, a których ocena, na podstawie okoliczności sprawy, należy do sądu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2008 r. w sprawie II CSK 425/07). Celowość ponoszenia wszelkich wydatków może być związana nie tylko z możliwością uzyskania poprawy stanu zdrowia, ale też z potrzebą utrzymania tego stanu, jego niepogarszania, w tym kosztów rehabilitacji. Obowiązek zwrotu dotyczy wydatków rzeczywiście poniesionych i obiektywnie potrzebnych (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 8 lutego 2006 r. w sprawie I ACa 1131/05). W grupie wydatków celowych i koniecznych, pozostających w związku z uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia tradycyjnie wymienia się koszty leczenia (pobytu w szpitalu, pomocy pielęgniarskiej, koszty lekarstw), specjalnego odżywiania się, nabycia protez i innych specjalistycznych aparatów i urządzeń (np. protez, kul, aparatu słuchowego, wózka inwalidzkiego). Do grupy tej zalicza się również wydatki związane z transportem chorego na zabiegi i do szpitala, koszty związane z odwiedzinami chorego w szpitalu czy wynikające z konieczności specjalnej opieki i pielęgnacji nad chorym, koszty

zabiegów rehabilitacyjnych, wreszcie koszty przygotowania do innego zawodu np. opłaty za kursy, szkolenia, koszty podręczników i innych pomocy, dojazdów itp. (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 2 kwietnia 2014 r. w sprawie I ACa 1306/13).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, uznać należy, zdaniem Sądu, że roszczenie powódki A. U. o zapłatę kosztów rehabilitacji, jest usprawiedliwione zarówno co do zasady, jak i wysokości. Wysokość tych kosztów wynika z przedstawionego przez powódkę rachunku i nie była kwestionowana przez pozwanego. Sąd, podzielając opinię biegłego sądowego w zakresie traumatologii i narządu ruchu L. G., przyjął, że rehabilitacja miała znaczenie dla prawidłowego toku leczenia i usprawnienia ręki powódki.

W ocenie Sądu, zasługuje również na uwzględnienie roszczenie powódki A. U. w zakresie żądania zapłaty kwoty 2102,22 zł z tytułu utraconych dochodów. Nie budzi wątpliwości Sądu, w świetle przedstawionego przez powódkę A. U. zaświadczenia z zakładu pracy, że otrzymała za okres korzystania ze zwolnienia lekarskiego w związku ze zdarzeniem z dnia 6 stycznia 2016 r. wynagrodzenie obniżone o wskazaną powyżej kwotę. Uznać zatem należy, że poniosła szkodę w tej wysokości, która podlega rekompensacie na ogólnych zasadach.

Sąd, odsetki ustawowe za opóźnienie od uwzględnionej części powództwa zasądził od dnia 9 sierpnia 2016 r. tj. od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu, do dnia zapłaty, oddalając powództwo w zakresie żądania odsetek ustawowych za opóźnienie za okres od dnia 17 czerwca 2016 r. do dnia 8 sierpnia 2016 r.

W uzasadnieniu pozwu powódka A. U. wskazała, że pismem z dnia 31 maja 2016 r., doręczonym pozwanemu w dniu 2 czerwca 2016 r., wezwała go do zapłaty należności dochodzonej pozwem w terminie 14 dni od doręczenia wezwania.

Wskazać należy, że do pozwu nie zostało dołączone wezwanie z dnia 31 maja 2016 r., a jedynie dowód doręczenia pozwanemu pisma w dniu 2 czerwca 2016 r. Pozwany nie przyznał otrzymania takiego wezwania; do pozwu została dołączona jedynie wcześniejsza korespondencja stron. Brak jest zatem możliwości ustalenia jaka była treść wezwania z dnia 31 maja 2016 r. adresowanego do pozwanego, w szczególności czy dotyczyło ono wszystkich roszczeń zgłoszonych w pozwie, jak też w jakiej wysokości.

W związku z powyższym Sąd uwzględnił roszczenie w zakresie odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu tj. 9 sierpnia 2016 r. stosownie do art. 455 kc, zgodnie z którym, jeżeli termin świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

Orzekając o kosztach procesu, Sąd miał na uwadze treść art. 100 zd. 1 kpc, stosunkowo je rozdzielając. Wskazać należy, że Sąd uwzględnił roszczenia powódki w 33 % i w takim stosunku obciążył strony kosztami procesu w zakresie kosztów opinii biegłego sądowego, opłaty sądowej oraz kosztów zastępstwa procesowego. Pozwany dotychczas zapłacił te koszty w kwocie 425,82 zł (koszty opinii biegłego sądowego). Powódka uiściła natomiast opłatę sądową w wysokości 1941,00 zł. Opłata sądowa od uwzględnionej części powództwa wynosi 641,00 zł i taką kwotę pozwany powinien zapłacić powódce. Powódka natomiast powinna zwrócić część kosztów opinii biegłego sądowego pozwanemu (67 %) tj. 285,30 zł. Ponadto z uwagi na stosunek wysokości roszczenia uwzględnionego przez Sąd do części oddalonej, zasadnym jest obciążenie powódki zwrotem na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 3216,00 zł (4800,00 zł x 67 %). Tym samym Sąd sumę kosztów obciążających powódkę 3501,30 zł (3216,00 + 285,30) pomniejszył o wysokość należnej jej opłaty sądowej tj. o kwotę 641,00 zł. Sąd zasądził ostatecznie od powódki na rzecz pozwanego kwotę 2860,30 zł tytułem zwrotu części kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Jednocześnie Sąd nakazał wypłacić Skarbowi Państwa na rzecz pozwanego Gminy Miejskiej C. kwotę 174,18 zł tytułem zwrotu niewykorzystanej części zaliczki stosownie do art. 84 w zw. z art. 80 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.